

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΝ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ

Τα ολοκληρωμένα συστήματα υποστήριξης της μάθησης παρέχουν στους πολίτες ένα βοήθημα πλοήγησης σε καιρούς προκλήσεων

«Οι ανθρώπινοι πόροι είναι σαν τους φυσικούς πόρους· συχνά, βρίσκονται σε μεγάλο βάθος. Πρέπει να τους αναζητήσεις, δεν κείτονται απλώς στην επιφάνεια»

(Sir Ken Robinson, ομιλία στο Ted Talk Longbeach, Φεβρουάριος 2010)

Η ταχεία ψηφιοποίηση, η κλιματική αλλαγή, η παγκοσμιοποίηση και οι δημογραφικές εξελίξεις έχουν οδηγήσει σε βαθιές μεταβολές στην αγορά εργασίας στην Ευρώπη. Η πανδημία Covid-19 προσέδωσε επείγοντα χαρακτήρα στην όλη διαδικασία και μετατόπισε το επίκεντρο της δημόσιας πολιτικής και δράσης ⁽¹⁾. Λαμβάνοντας υπόψη τους εν λόγω ευρείς μετασχηματισμούς, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ανέλαβαν δράση με σκοπό να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις ώστε να μπορούν οι πολίτες να αντιμετωπίσουν την αλλαγή και να αξιοποιήσουν τα πιθανά οφέλη, παρέχοντάς τους, μεταξύ άλλων, πρόσβαση σε ευκαιρίες συστηματικής αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και στήριξης της απασχόλησης ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Για τη διαδικασία ανασυγκρότησης μετά την πανδημία Covid-19, η ΕΕ έχει εκπονήσει μια ολοκληρωμένη δέσμη στην οποία συνδυάζεται το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-27 και ένα έκτακτο ταμείο ανάκαμψης, που αποκαλείται Next generation EU (NGEU). Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η πραγματοποίηση επενδύσεων στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

⁽²⁾ Η εν λόγω δράση συνάδει με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων 2017 βάσει του οποίου «κάθε άτομο έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση προκειμένου να αποκτήσει και να διατηρήσει δεξιότητες που θα του επιτρέπουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας» (αρχή 1) και «κάθε άτομο έχει δικαίωμα σε έγκαιρη και εξατομικευμένη βοήθεια με στόχο τη βελτίωση των προοπτικών του για απασχόληση», συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για την αναζήτηση εργασίας και του δικαιώματος κάθε ατόμου να μεταφέρει τα δικαιώματά του κοινωνικής προστασίας και κατάρτισης κατά την μετάβασή του σε άλλα επαγγέλματα (αρχή 4).

Σε επίπεδο πολιτικής, η δημιουργία ισχυρότερων συνεργειών μεταξύ των διαφόρων ειδών μέτρων, περιλαμβανομένων των οικονομικών κινήτρων, του επαγγελματικού προσανατολισμού, της επικύρωσης και των προγραμμάτων προσέγγισης, θα συμβάλει στη στήριξη της συνεχούς μάθησης για όλους τους ενήλικες ⁽³⁾.

⁽³⁾ Βλέπε [Discussion paper on challenges and opportunities for VET in the next decade](#) (Εγγραφο προβληματισμού σχετικά με τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες για ΕΕΚ την επόμενη δεκαετία) του 2020 του Cedefop και του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF).

ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΥΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΘ' ΟΛΗ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥΣ

Βασίζόμενο στον *ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων* και την *ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία*, το *ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων*, που εγκρίθηκε το 2020, έχει ως σκοπό να παράσχει στα άτομα τη δυνατότητα να «αποκτούν δεξιότητες σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους, οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν το άτομο να προοδεύσει στη σταδιοδρομία του και να διαχειριστεί τις εργασιακές του μεταβάσεις με επιτυχία». Οι συνδεδεμένοι με τις προτεινόμενες δράσεις δείκτες στόχοι βοηθούν στην παρακολούθηση της εκπαίδευσης των ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των ενηλίκων στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΣΕΕΚ).

Το *Σύμφωνο για τις δεξιότητες*, μία από τις δράσεις του ευρωπαϊκού θεματολογίου δεξιοτήτων, ενθαρρύνει τις περιφερειακές βιομηχανικές συμπράξεις με σκοπό τη συγκέντρωση «εμπειρογνώσας, πόρων (π.χ. κοινά προγράμματα κατάρτισης) και χρηματοδότησης προς συγκεκριμένες δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανεπίδρασης». Ενωσιακή στήριξη σε εθνικό επίπεδο θα κατευθυνθεί προς δραστηριότητες με επίκεντρο την ενίσχυση της παροχής υπηρεσιών καθοδήγησης τόσο για τις ευάλωτες ομάδες όσο και για τα άτομα που έχουν απασχόληση, καθώς και την κάλυψη των κενών όσον αφορά τις (ψηφιακές) δεξιότητες.

Το *ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων* περιλαμβάνει επίσης την ιδέα των ατομικών λογαριασμών μάθησης. Οι εν λόγω λογαριασμοί θεωρούνται μέσο χρηματοδότησης, πιθανώς κοινό, που αποσκοπεί στην παροχή κινήτρων στους πολίτες ώστε να προσανατολίζονται προς τη μάθηση. Εάν οι πολίτες μπορούν να μεταφέρουν, για παράδειγμα, τα δικαιώματά τους κατάρτισης όταν αλλάζουν θέση εργασίας, ελέγχουν καλύτερα το περιεχόμενο, τον τόπο και τον χρόνο της μάθησης ή της κατάρτισης. Οι λογαριασμοί μάθησης μπορούν να ενισχύσουν την ποιότητα και τη διαφάνεια της παρεχόμενης κατάρτισης, ιδίως αν καταστούν οργανικό τμήμα των συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και επικύρωσης⁽⁴⁾.

Παρομοίως, η ενίσχυση της αξίας και του καθεστώτος των μερικής σειράς ή «μικρών» επαγγελματικών προσόντων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών διαπιστευτηρίων, μπορεί να παράσχει κίνητρα στους πολίτες να ενταχθούν σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Μία δράση εστιάζεται στη διερεύνηση των μικροδια-

πιστευτηρίων, τα οποία μπορούν να διευκολύνουν τη «στοιχειώδη» μάθηση. Για να προσδώσουν αξία στα εν λόγω επαγγελματικά προσόντα, περιλαμβανομένων εκείνων που απονέμονται στον ιδιωτικό τομέα, οι χώρες τα αναγνωρίζουν και τα συμπεριλαμβάνουν ολοένα και περισσότερο στα πλαίσια επαγγελματικών προσόντων τους, στηρίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ποιότητα, τη διαφάνεια και τη συμμετοχή. Τα κράτη μέλη της ΕΕ θα μπορούν επίσης να υποβάλλουν αιτήσεις χρηματοδότησης στο πλαίσιο του εμβληματικού τομέα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανεπίδρασης του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της ΕΕ, προκειμένου να προσαρμόσουν τα εκπαιδευτικά συστήματα και να στηρίξουν τις ψηφιακές δεξιότητες και την εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση για όλες τις ηλικίες.

ΔΟΜΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Στην πρόσφατη *διακήρυξη του Όσναμπρικ*⁽⁵⁾ υποστηρίζεται η περαιτέρω ανάπτυξη «μιας νέας φιλοσοφίας διά βίου μάθησης (η οποία) συνεπάγεται ότι τα άτομα θα επωφελούνται από επαγγελματικό προσανατολισμό καθ' όλη τη διάρκεια του βίου τους, μπορούν να συμμετέχουν σε ποιοτικά προγράμματα ΕΕΚ χωρίς αποκλεισμούς και να αποκτούν βασικές ικανότητες ώστε να διαχειρίζονται ενεργά τα στάδια της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησής τους με τη στήριξη και την αυξανόμενη ευθύνη όλων των ενδιαφερόμενων φορέων». Στη διακήρυξη συνιστάται επίσης η συμπερίληψη «αποτελεσματικού επαγγελματικού προσανατολισμού» στις εθνικές στρατηγικές για τις δεξιότητες.

Τα περισσότερα συστήματα ολιστικής στήριξης της μάθησης απαρτίζονται από βασικές δομικές μονάδες: ολοκληρωμένες και κλιμακωτές υπηρεσίες που παρέχονται σε οποιοδήποτε περιβάλλον, διά ζωής, επιγραμμικά ή σε συνδυασμό με ψηφιακές πλατφόρμες. Η έμφαση δίδεται στη στενή συνεργασία παρόχων και υπηρεσιών με σκοπό τη δημιουργία συνεργειών μεταξύ των συστημάτων και τη διασφάλιση των μέγιστων αποτελεσμάτων.

Οικονομικά κίνητρα

Τα οικονομικά κίνητρα περιορίζουν τα εμπόδια που συνδέονται με το κόστος της κατάρτισης, συμβάλλοντας στην κινητοποίηση των ατόμων και των επιχειρήσεων όσον αφορά τη συμμετοχή και την παροχή

⁽⁴⁾ Η εν λόγω ιδέα υποστηρίζεται από τη *σύσταση του Συμβουλίου του 2012 για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης*.

⁽⁵⁾ Εγκριθείσα τον Νοέμβριο του 2020 από τους Ευρωπαίους υπουργούς παιδείας, παρέχει το πλαίσιο και τα παραδοτέα της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης για την περίοδο 2021-25.

ευκαιριών μάθησης αντίστοιχα. Τα εν λόγω κίνητρα είναι ιδιαίτερα χρήσιμα στο πλαίσιο της υφιστάμενης υγειονομικής και οικονομικής κρίσης, καθώς εκπαιδευόμενοι και εργοδότες ενδέχεται να αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας.

Υπάρχουν πολλά προγράμματα χρηματοδότησης και επιμερισμού των δαπανών που απευθύνονται σε ιδιώτες και επιχειρήσεις, τα οποία διέπονται από την εθνική ή περιφερειακή νομοθεσία, μέσω συλλογικών συμβάσεων ή σε τοπικό επίπεδο ή επίπεδο επιχείρησης. Στα εν λόγω προγράμματα περιλαμβάνονται κονδύλια κατάρτισης βάσει εταιρικών επιδοτήσεων, φορολογικά κίνητρα, επιχορηγήσεις, κουπόνια, ατομικοί λογαριασμοί μάθησης, προγράμματα αποταμίευσης, δάνεια, άδειες κατάρτισης μετ' αποδοχών και ρήτρες αποπληρωμής⁽⁹⁾.

Τα εν λόγω μέσα πρέπει να είναι καλά στοχευμένα και σχεδιασμένα ούτως ώστε να διασφαλίζεται η δικαιοσύνη και η διαφάνεια σε ό,τι αφορά τον τρόπο συγκέντρωσης και διάθεσης των εν λόγω κονδυλίων καθώς και προκειμένου να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος του φαινομένου μη αποδοτικής δαπάνης ή άλλων ακούσιων φαινομένων.

Η παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού κατόπιν ενημέρωσης αποτελεί στοιχείο καίριας σημασίας ώστε να γνωρίζουν οι πιθανοί δικαιούχοι τα προγράμματα χρηματοδοτικής στήριξης. Συχνά, τα πιο ευάλωτα άτομα είναι και τα λιγότερο ενημερωμένα για τα εν λόγω προγράμματα.

Μέτρα προσέγγισης: πέρα από την πρόληψη

Η προσέγγιση ομάδων κινδύνου, όπως τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, τα άτομα με ψυχικές διαταραχές ή οι μακροχρόνια άνεργοι⁽⁷⁾ αποτελεί μια ιδιαίτερη πτυχή των πολιτικών επαγγελματικού προσανατολισμού υψηλής ποιότητας. Τα μέτρα προσέγγισης αποτελούν ενεργητικές παρεμβάσεις που χρησιμοποιούνται όταν η προληπτική δράση είναι αναποτελεσματική. Οι επαγγελματίες επαγγελματικού προσανατολισμού και οι κοινωνικοί λειτουργοί κινούνται προς την αντίστροφη κατεύθυνση: αναζητούν και εντοπίζουν τα άτομα εκεί που βρίσκονται αντί να περιμένουν να έλθουν τα ίδια προς αναζήτηση βοήθειας⁽⁸⁾. Τα μέτρα προσέγγισης παρέχουν τη

δυνατότητα παρακολούθησης, εκ νέου συμμετοχής και επανένταξης των ατόμων που έχουν εγκαταλείψει τη μάθηση ή παραμένουν αδρανή για μεγάλα χρονικά διαστήματα και των οποίων η προσέγγιση δεν είναι εφικτή μέσω των συνήθων μέτρων.

Δεξιότητες διαχείρισης ατομικής σταδιοδρομίας

Η προώθηση των δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας αποτελεί απαραίτητο στοιχείο της παροχής επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλών⁽⁹⁾. Οι εν λόγω δεξιότητες καθίστανται ολοένα και πιο χρήσιμες στις σύγχρονες αγορές εργασίας, στις οποίες τα άτομα αντιμετωπίζουν δύσκολες μεταβάσεις και πολλαπλούς κινδύνους, ενώ οι σταδιοδρομίες τους όσον αφορά την εργασία και τη μάθηση καθίστανται πιο μακροχρόνιες και πιο πολυκατευθυντικές⁽¹⁰⁾. Οι δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας είναι ένα σύνολο ικανοτήτων που επιτρέπουν στα άτομα κάθε ηλικίας και επιπέδου δεξιοτήτων να διανύσουν τις διαδρομές τους όσον αφορά τη μάθηση και τη ζωή⁽¹¹⁾.

Υπάρχουν πολλές προσεγγίσεις όσον αφορά την προώθηση των εν λόγω δεξιοτήτων, με διαφορετικές προσδοκίες όσον αφορά τη δεξιοτεχνία ανάλογα με τα στάδια της ζωής. Θα πρέπει να προωθούνται σε πρώιμο στάδιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και να αναπτύσσονται από όλους τους πολίτες. Είναι χρήσιμες ιδίως σε στιγμές μετάβασης, καθώς παρέχουν τη δυνατότητα στα άτομα να λαμβάνουν συνετές αποφάσεις, και όχι μόνο σχετικά με εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές. Γενικότερα, η εν λόγω επίγνωση βοηθά τα άτομα να αξιολογούν και να διοχετεύουν τις φιλοδοξίες τους καθώς και να διαχειρίζονται την αλλαγή, καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, βελτιώνοντας την απασχολησιμότητα, την ανθεκτικότητα και την αυτονομία τους⁽¹²⁾.

⁽⁹⁾ Πιο αναλυτικές πληροφορίες διατίθενται στη βάση δεδομένων του Cedefop σχετικά με τη χρηματοδότηση της μάθησης για ενήλικες καθώς και στις σχετικές θεματικές μελέτες.

⁽⁷⁾ Βλέπε επίσης το ενημερωτικό σημείωμα του Cedefop του 2018 *Προσέγγιση των «αόρατων» νέων και ενηλίκων*.

⁽⁸⁾ Τα εν λόγω μέτρα κοινωνικής στήριξης έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να βοηθήσουν τα άτομα στον τόπο όπου βρίσκονται, διότι διαφορετικά ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση σε αυτά. Καλύπτονται από τις ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη πολιτικών και συστημάτων για τη διά βίου μάθηση (European guidelines for policies and systems development for lifelong guidance - ELGPN 2015).

⁽⁹⁾ Περιλαμβάνεται στις προτεραιότητες του σχεδίου ψηφίσματος του Συμβουλίου του 2008 για την καλύτερη ένταξη του διά βίου προσανατολισμού στις στρατηγικές διά βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης.

⁽¹⁰⁾ Περαιτέρω μελέτη: τα ανά χώρα τμήματα του εγγράφου του Cedefop *Inventory of lifelong guidance systems and practices*.

⁽¹¹⁾ Βλέπε τη δημοσίευση των ELGPN του 2015 *Designing and implementing policies related to career management skills*.

⁽¹²⁾ Η σημασία των δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας αναδεικνύεται τόσο στο *ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων* όσο και στις *εγγυήσεις για τη νεολαία*, όπου ορίζεται ότι όλοι οι νέοι ηλικίας έως 29 ετών σε ολόκληρη την Ευρώπη πρέπει να λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης, κατάρτισης/μαθητείας, περαιτέρω εκπαίδευσης ή πρακτικής άσκησης εντός τεσσάρων μηνών αφότου χάσουν τη δουλειά τους ή εξέλθουν από την τυπική εκπαίδευση. Στις 30 Οκτωβρίου 2020, το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου για μια γέφυρα προς την απασχόληση της 1ης Ιουλίου 2020, παρατείνοντας τις υφιστάμενες εγγυήσεις για τη νεολαία έως το 2027.

Διά βίου επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η συμβουλευτική μπορούν να βοηθήσουν όλους τους πολίτες να αναπτύξουν τη σταδιοδρομία τους όσον αφορά τη μάθηση και την εργασία σε διαφορετικά στάδια της ζωής τους: από τις δραστηριότητες μάθησης και σταδιοδρομίας στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης για τα πολύ νέα άτομα, μέχρι τις επιλογές που έχουν σχεδιαστεί για μεγαλύτερους μαθητές και τις ευκαιρίες καθ' όλη τη διάρκεια της ενήλικης ζωής. Η στήριξη μπορεί να παρέχεται σε επίπεδο ομάδων και/ή σε προσωπικό και εξατομικευμένο επίπεδο μέσω ενός συνδυασμού διαφορετικών διαύλων: διά ζώσης επαγγελματικός προσανατολισμός, αλληλεπίδραση με βάση το διαδίκτυο (βιντεοδιάσκεψη και μέσα κοινωνικής δικτύωσης), ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλεφωνικές κλήσεις ή συνομιλίες. Οι εν λόγω υπηρεσίες με επίκεντρο τους εκπαιδευόμενους αξιοποιούν ένα φάσμα πόρων εξέλιξης της σταδιοδρομίας, συμπεριλαμβανομένων των εμπειριών αξιοποίησης σταδιοδρομίας και μάθησης σχετικά με τη σταδιοδρομία, της παροχής συμβουλών με χρήση πληροφοριών σχετικά με την αγορά εργασίας σε πραγματικό χρόνο, καθώς και της ατομικής αξιολόγησης, επικύρωσης και αναγνώρισης δεξιοτήτων. Μέσω της δημιουργίας των κατάλληλων προϋποθέσεων για τα άτομα, οι υπηρεσίες συμβάλλουν στην αναβάθμιση του γενικού επιπέδου γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης. Η διαμόρφωση ισχυρών συστημάτων διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού είναι απολύτως απαραίτητη.

Αναγνώριση και επικύρωση προηγούμενων γνώσεων

Οι αξιολογήσεις δεξιοτήτων παρέχουν τη δυνατότητα στο άτομο που υποβάλλεται στον έλεγχο και στον οργανισμό που τον διενεργεί να διαμορφώσουν μια εικόνα των γνώσεών του και να προσδιορίσουν τα κενά σε σχέση με τα οποία ενδέχεται να απαιτείται κατάρτιση.

Ο γαλλικός *bilan de compétences* (απολογισμός δεξιοτήτων) είναι μια από τις παλαιότερες και πλέον ευρέως αποδεκτές πρακτικές αξιολόγησης δεξιοτήτων στον κόσμο. Διέπεται από τον εθνικό εργατικό κώδικα και παρέχει σε όλους τους ενεργούς πολίτες, απασχολούμενους ή ανέργους, το δικαίωμα να προσδιορίζουν τις δεξιότητές τους και να καταρτίζονται ένα σχέδιο σταδιοδρομίας.

Η επικύρωση και η αναγνώριση των δεξιοτήτων που πράγματι διαθέτουν τα άτομα τους επιτρέπει να υποβάλλουν αιτήσεις για θέσεις εργασίας που αντι-

στοιχούν στις δεξιότητές τους ή να επιλέγουν στοχευμένη κατάρτιση για να συμπληρώσουν το σύνολο των δεξιοτήτων τους. Διαδραματίζουν αμφότερες έναν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στο πλαίσιο της ολιστικής στήριξης της σταδιοδρομίας. Η επικύρωση αφορά κυρίως διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των δεξιοτήτων και των γνώσεων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, ενώ η αναγνώριση σχετίζεται συνήθως με διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για την κατοχύρωση επαγγελματικών προσόντων που έχουν αποκτηθεί κατά το παρελθόν.

Επαγγελματίες υπηρεσιών: η ανθρώπινη διεπαφή

Εκτός από τον αυξανόμενο αριθμό ψηφιακών πλατφορμών παροχής πληροφοριών, εργαλείων αυτοαξιολόγησης και άλλων υπηρεσιών, οι επαγγελματίες επαγγελματικού προσανατολισμού και επικύρωσης προσόντων αποτελούν τη διεπαφή του συστήματος στήριξης της μάθησης που συνδέει τα άτομα με τις ευκαιρίες και τις διαδρομές εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.

Οι εν λόγω επαγγελματίες υπηρεσιών πρέπει να διαθέτουν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων: εξειδικευμένες γνώσεις των συνθηκών σε περιφερειακό επίπεδο, δεξιότητες ερμηνείας των πληροφοριών σχετικά με την αγορά εργασίας, καθώς επίσης και ψηφιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να χρησιμοποιούν εργαλεία αξιολόγησης, να επικοινωνούν εξ αποστάσεως με τους χρήστες, να προάγουν τη συνεργατική και ατομική μάθηση και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες μπορούν να βελτιώσουν τις δικές τους ψηφιακές δεξιότητες. Επίσης, πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τα μέσα χρηματοδότησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις εκπαιδευτικές άδειες και άλλους πόρους που μπορούν να ωφελήσουν τους πελάτες τους.

Σε αναγνώριση του γεγονότος ότι οι ειδικοί σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές και μεσολαβητές και είναι απαραίτητοι για τη διαμόρφωση μιας φιλοσοφίας διά βίου μάθησης, η διακήρυξη του Όσαμπρικ έχει καταστήσει την αρχική και συνεχή επαγγελματική εξέλιξη αναπόσπαστο τμήμα των παραδοτέων βάσει του στόχου 2.

Τα παραπάνω συνδέονται με την ανανεωμένη σημασία που αποδίδεται στον επαγγελματισμό των επαγγελματιών επαγγελματικού προσανατολισμού και του λοιπού συναφούς προσωπικού λόγω των υφιστάμενων υγειονομικών περιορισμών, οι οποίοι ασκούν τεράστια πίεση στην εξ αποστάσεως παροχή

δημόσιων υπηρεσιών ⁽¹³⁾.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ

Ο συντονισμός των πολιτικών επαγγελματικού προσανατολισμού και επικύρωσης προσόντων αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της λήψης ολοκληρωμένων μέτρων στήριξης που καθιστούν την ΣΕΕΚ πιο ελκυστική. Έρευνα του Cedefop ⁽¹⁴⁾ καταδεικνύει ότι τα συστήματα στήριξης της μάθησης λειτουργούν καλύτερα όταν βασίζονται σε ένα θεσμικό πλαίσιο που παρέχει ισχυρό εθνικό όραμα σχετικά με τον τρόπο αλληλεπίδρασης και συντονισμού των υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Το εν λόγω πλαίσιο, βασιζόμενο στην εθνική ή περιφερειακή νομοθεσία, σε στρατηγική και (τομεακές) συμπράξεις, επιτρέπει την εύλογη ανάθεση των αρμοδιοτήτων και αποτελεσματικές μεταβάσεις μεταξύ του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επικύρωσης.

ΠΛΑΙΣΙΟ 1: ΜΕΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ένα περιφερειακό δίκτυο ενδιαφερόμενων φορέων του τομέα εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας διαδραματίζει βασικό ρόλο στο πλαίσιο της αυστριακής πρωτοβουλίας *Du kannst was!*, η οποία παρέχει στους ενήλικους τη δυνατότητα να αποκτήσουν τίτλο μαθητείας μέσω επικύρωσης δεξιοτήτων. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση της ολλανδικής πρωτοβουλίας *Working and learning desks*, η οποία αποτελεί μέρος του προγράμματος *Leerwerkloket* για άτομα που αναζητούν εργασία και εργοδότες. Στην ιταλική περιφέρεια Emilia Romagna, το *Ενεργό δίκτυο για την απασχόληση* παρέχει τη δυνατότητα στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με το προφίλ των πελατών τους με παρόχους κατάρτισης και περιφερειακούς εργοδότες. Επίσης, τα πορτογαλικά κέντρα επικύρωσης και επαγγελματικών προσόντων για ενήλικους, τα *κέντρα Qualifica*, που παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες, καταδεικνύουν ότι το καλά διαμορφωμένο πλαίσιο είναι ένας οικονομικά αποδοτικός και πρακτικός τρόπος συγκέντρωσης υπηρεσιών και ανθρώπινων πόρων.

Ο ευέλικτος και δωρεάν επαγγελματικός προσανατολισμός θα πρέπει να είναι προσβάσιμος από τα άτομα όποτε τον χρειάζονται, προσαρμοσμένος στις συγκεκριμένες ανάγκες τους και να περιλαμβάνει, προαιρετικά, την επικύρωση δεξιοτήτων. Ιδανικά, παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου και κατάρτισης προφίλ, όχι μόνο ως τρόπο προσδιορισμού των ατομικών δεξιοτήτων, αλλά και ως τρόπο αξιολόγησης της ετοιμότητας των ατόμων να υποβληθούν σε διαδικασία επικύρωσης. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα οφέλη της επικύρωσης και να είναι διαθέσιμος για τα άτομα σε όλα τα στάδια μιας διαδικασίας επικύρωσης δεξιοτήτων: προσδιορισμός, τεκμηρίωση, αξιολόγηση και πιστοποίηση.

Συνήθως, η αξιολόγηση δεξιοτήτων ξεκινά με τον προσδιορισμό και την τεκμηρίωση των υφιστάμενων δεξιοτήτων ενός ατόμου. Η κατάρτιση ψηφιακού προφίλ, οι αυτοαξιολογήσεις με βάση το διαδίκτυο και οι φάκελοι δεξιοτήτων είναι χρήσιμα σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας. Η ύπαρξη ενός κοινού πλαισίου αναφοράς επαγγελματικών προσόντων ή προτύπων επάρκειας αποτελεί στοιχείο βασικής σημασίας προκειμένου να διασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ των υπηρεσιών και η ιχνηλασιμότητα των πληροφοριών, ούτως ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη των ίδιων εργασιών.

Τα σχέδια εξέλιξης ατομικής σταδιοδρομίας περιλαμβάνονται στους προσωπικούς φακέλους δεξιοτήτων, οι οποίοι αποτελούν τη βάση μιας διαδικασίας επικύρωσης δεξιοτήτων. Μετά την επικύρωση των δεξιοτήτων του, το άτομο μπορεί να επιστρέψει σε ένα κέντρο εύρεσης εργασίας ή σε έναν σύμβουλο επαγγελματικού προσανατολισμού για να λάβει πληροφορίες, συμβουλές και πρακτική βοήθεια, είτε για να βρει μια θέση εργασίας που αντιστοιχεί στο προφίλ και τα ενδιαφέροντά του είτε για να αναζητήσει περαιτέρω στοχευμένη κατάρτιση, όπως μια θέση μαθητείας, προκειμένου να συνεχίσει προς την κατεύθυνση της απόκτησης πλήρους (τυπικού) επαγγελματικού προσόντος.

Οποιοδήποτε κοινό πλαίσιο αναφοράς θα πρέπει να είναι συσχετίσιμο με εμπειρίες μη τυπικής και άτυπης μάθησης, παρέχοντας τη δυνατότητα στο άτομο να αξιοποιήσει στο έπακρο τις προηγούμενες γνώσεις του. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τον βέλτιστο τρόπο αν τα πρότυπα είναι σαφώς καθορισμένα, για παράδειγμα, σε ό,τι αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα. Διασφαλίζουν τη συνοχή μεταξύ των αποτελεσμάτων (που παράγονται κατά το στάδιο προσδιορισμού των δεξιοτήτων) και τη συνέπεια όσον αφορά την ερμηνεία των αναγκών και των στόχων εξέλιξης της σταδιοδρομίας. Τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων στηρίζουν δυναμικά την αξιολόγηση και επικύρωση

⁽¹³⁾ Το θέμα συζητήθηκε στο πλαίσιο *ύσκεψης του CareersNet τον Οκτώβριο του 2020*. Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στην ειδική *ιστοσελίδα εκδηλώσεων*. Το 2021 επίκειται επόμενη σχετική δημοσίευση.

⁽¹⁴⁾ Το Cedefop εξετάζει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση συστημάτων στήριξης της διάβιου μάθησης που περιλαμβάνουν οικονομικά και άλλα κίνητρα όσον αφορά την κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και επικύρωσης. Ένα πρώτο βήμα ήταν η ερευνητική εργασία του Cedefop του 2019 *Coordinating guidance and validation*.

της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης. Ωστόσο, δεν χρησιμοποιούνται πάντοτε, καθότι ορισμένες διαδικασίες οδηγούν σε πιστοποίηση την οποία δεν καλύπτουν.

Η συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαδικασιών καθώς και η παρακολούθηση των δικαιούχων εξακολουθεί να αποτελεί μάλλον εξαίρεση παρά κανόνα. Το εν λόγω γεγονός δυσχεραίνει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών επαγγελματικού προσανατολισμού ή επικύρωσης. Η διενέργεια ερευνών ικανοποίησης μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση της εμπειρίας των χρηστών αλλά δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις επακόλουθες διαδρομές τους όσον αφορά την επιδίωξη των στόχων σταδιοδρομίας τους. Αναμένεται ότι η μελλοντική συστηματική παρακολούθηση και ιχνηλάτηση των δεδομένων των χρηστών θα συμβάλει στο να καταδεικνύεται η ποιότητα και οι επιδόσεις των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και επικύρωσης καθώς και τα αποτελέσματα τυχόν μέτρων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα βελτιωθεί εν συνεχεία ο γενικός συντονισμός των πολιτικών.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΠΡΟΣ: ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Η έμφαση στη σύνδεση του διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού και της επικύρωσης αποτελεί σχετικά πρόσφατη εξέλιξη στο πλαίσιο των δημόσιων πολιτικών. Οι χώρες έχουν υιοθετήσει διαφορετικές προσεγγίσεις, ανάλογα με τις παραδόσεις, τους πόρους και τις υποδομές τους, τους διαθέσιμους εκπαιδευμένους επαγγελματίες και την υφιστάμενη οργάνωση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και επικύρωσης.

Η αποτελεσματική στήριξη της εξέλιξης ατομικής σταδιοδρομίας και μάθησης μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω ισχυρότερων συνεργειών μεταξύ των συστημάτων που διασφαλίζουν στενά διασυνδεδεμένες υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, οικονομικά κίνητρα και πρόσβαση σε διαδικασίες αξιολόγησης, επικύρωσης και αναγνώρισης.

Τα ολοκληρωμένα συστήματα στήριξης της μάθησης απαιτούν ασφαλή, σταθερή χρηματοδότηση διαχρονικά, αξιόπιστες ψηφιακές υποδομές και υψηλό βαθμό ψηφιακής διείσδυσης όσον αφορά τα νοικοκυριά, ευρεία συναίνεση των ενδιαφερόμενων φορέων και προσωπικό με υψηλό βαθμό γνώσεων και ισχυρά κίνητρα.

Πολλές χώρες και περιφέρειες της ΕΕ εργάζονται προς την κατεύθυνση της διαμόρφωσης ολοκληρωμένων και συντονισμένων συστημάτων στήριξης της μάθησης που παρέχουν στους ενήλικες τη δυνατότητα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου⁽¹⁵⁾. Αυτό συνεπάγεται ότι, ανάλογα με τους πόρους και τα συστήματά τους, πρέπει να συντονίσουν και να διασυνδέσουν τις πολιτικές για την απασχόληση, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την εκπαίδευση και την κατάρτιση και την ένταξη.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, οι πολίτες πρέπει να μπορούν να βασίζονται σε προσβάσιμη και ολοκληρωμένη στήριξη υψηλής ποιότητας προκειμένου να πλοηγηθούν στη σταδιοδρομία τους όσον αφορά τη μάθηση και την εργασία, δεδομένων των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων, καθώς και να μπορούν να εντοπίζουν νέες, ακόμη και απρόβλεπτες, ευκαιρίες. Πέραν τούτου, η στήριξη της μάθησης και της εξέλιξης σταδιοδρομίας θα πρέπει να οδηγεί σε κατάλληλη απασχόληση και πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία, δημιουργώντας τις συνθήκες για υψηλό επίπεδο συλλογική και ατομική ευημερία και ικανοποίηση για τις συνθήκες διαβίωσης.

⁽¹⁵⁾ Μεταξύ άλλων καθ' όλη τη διάρκεια της συνταξιοδότησής τους: όταν τα άτομα δεν μπορούν να συντηρηθούν μόνο τους και να συμμετέχουν, αυτό αποβαίνει εις βάρος της κοινωνίας και των ατόμων.

CEDEFOP

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ενημερωτικό σημείωμα – 9153 EL
Αριθ. καταλόγου: TI-BB-20-007-EL-N
ISBN 978-92-896-3105-1, doi:10.2801/058376
Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), 2021
Creative Commons Attribution 4.0 International

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ελληνικά, τα ισπανικά, τα ιταλικά, τα πολωνικά και τα πορτογαλικά, καθώς και στη γλώσσα της εκάστοτε χώρας που αναλαμβάνει την προεδρία της ΕΕ. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, εγγραφείτε στην ακόλουθη διεύθυνση: www.cedefop.europa.eu/el/user/register

Άλλα ενημερωτικά σημειώματα και δημοσιεύσεις του Cedefop διατίθενται στον ιστότοπο: www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx

Ευρώπης 123, Θεσσαλονίκη (Πυλαία), ΕΛΛΑΔΑ
Ταχυδρομική διεύθυνση: Cedefop service post, 57001, Θέρμη, ΕΛΛΑΔΑ
Τηλ. +30 2310490111, Φαξ +30 2310490020
Email: info@cedefop.europa.eu

www.cedefop.europa.eu